

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיד.

עין משפט
נר מצוה

קמב א מיי פ"ג מהל'
ערכין טו ספג
עשין קלג:
קמב ב מיי שם פ"ג הל'
א:
קמב ג מיי שם הל' ד:
קמב ד מיי שם פ"ג הל'
יד תמנ שם:
קמב ה מיי שם הל' ה:

תורה אור השלם

- 1 השב תשיב לו את העבטו בבא השמש ושכב בשלמתי וברכך ולך תהיה צדקה לפניי דברים כד יג
 - 2 ואם קח הוא מערבך והעמידו לפניי הבהן אשר תשיג יד הברך יעריכו הבהן:
 - 3 וקבלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך דברים ה י
 - 4 ובי ימוך אחיך וקשה יד עמך והחזקת בו גר והחשב ותי עמך:
- ויקרא כו לה

(א) נע' מוס' תמורה י' ד"ה
אחמרת' ט נדרים סה;
א [ערכין ד': י"א];
ד [ערכין פ': ג' הש"ע];
הא הוא וכו', ט [ויקרא
כה], ו [שם טו]; ו [שם];
ח [ויקרא טו]; ט [נדרים
י]; ו [וכן משמע כ"ל];
ס [שם קט"ג]; ט עין
ש"א.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואיך הוא וכו' למשמע לדבר;
(ב) בא"ד בני זוחים שנאמר ונתן את הערבך צום;
(ג) בא"ד תדא מייבוה נקט אלמא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואיך הוא כו' וצ"ל דברא דק"ו. עין סבוותא דף לג ע"א מוס' ד"ה וכו'.

איברא. באמת: עליה רמי. שיהא לו זדקה שהכתוב הטיל עליה לעשות לו זדקה להלך לפניו: מיכה מיכה. גבי לוח ומלוה כמי וכו' ימוך אחיך ומטה ידו עמך) וגבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכין: **דבר זה נשאלתין**. אם למדנו גזירה שזה דמיכה מיכה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין. וא"ת ערכין יוכיח שאין מחזירין ומסדרין ויש לומר דמה לערכין שהם קלים ואינן נוהגים אלא באדם ובצבן צריית ולא בטומטוס ואנדרוגינוס ופחות מכן חדש אצל הקדש חל על כל דבר: **ואיך** ההוא לבדון

בבבדו הוא דאתא. וא"ת מ"מ ילף נמי דהיקישא למסדרין ט' דאין היקש למחלה ואין לומר דהיקישא משמע ללא אתא אלא לנדון כצדו דכתיב נדר בערך נפשות דמשמע (ה) דבר שהנפש תלוי בו אצל לנדב אחר לא הוקשו דהא צפרק שום היטומים (ערכין ד' גז). אמרינן מנין שלא ישא מרגלית לקלים פירוש אם אחר ערכי עלי ויש לו מרגלית שזה מנה ובמקום שעומדין אינה שזה אלא חמשים לפי שאין שם עשירים שקנו אותה מנין שאין להעריכה אלא בני זוחים שנאמר (ט) והיה ערכך צום ההוא כמו ששזה צום ההוא וצפ' השיג יד (שם דף י"א). אמרינן אתא הקשת הקדש לערכין לנדון כצדו ולמרגלית לקלים והכא (א) חד מייבוהו אלמא לכל מילי מקשינן וצ"ל לומר דצדו דק"ו מצטל הקישא כיון שנוכל להעמיד דהיקישא לנדב אחר ט' כן משמע צפרק קמא דזבחים (דף י'): דקאמר תנן התם ר"ע אומר כל הדמים שנכנסו להיכל לכפר פקולים והכ"א חטאת בלבד ר' אליעזר אומר אף האשם שנאמר כחטאת כחשם ופרקינן בשלמא רבי אליעזר כדאמר טעמא אלא רבנן מאי טעמיהו אמר רבא אשם שנכנס דמו לפנים פסול לא מציית אמרת מק"ו כו' אלמא ק"ו מצטל הקישא דכחטאת כחשם כיון דאיכא לאוקמא הקישא לנדב אחר והיא דק"פ כל דבשר (מילין דף קט"ו): דגמרי דבשר בחלב אסור באכילה בג"ש דקדש קדש מאנשי קודש תיבין ל' וגו' ואיסור הנאה יליף מק"ו מערלה ואית דדריש בג"ש לנגמרי לאיסור אכילה ולהיתר הנאה לא דמי להכא אפילו יהא הקישא וק"ו כמו בג"ש וק"ו דאפילו מאן דיליף התם ק"ו מצי סבר הכא דאין הקישא למחלה דהתם ע"י ק"ו אין סותר בג"ש כלל משום דקדש דבשר בשדה טרפה דאיירי בבשר שיצא חוץ למחילתו איירי גם באיסורי הנאה כגון בשר קדשים שיצא חוץ ממחילתו שהוא בשריפה ומאן דלף יליף איסור

איברא עליה קרמו משום שנאמר ואלך תהיה צדקה איבעיא להו מהו שיסדרו בבעל חוב מי גמר מיכה מיכה מערכין או לא ת"ש דשלח רבין באגרת' דבר זה שאלתי לכל רבותי ולא אמרו לי דבר ברם כך היתה שאלה האומר הרי עלי מנה לבדק הבית מהו שיסדרו ר' יעקב משמיה (דבר פדא ור' ירמיה משמיה דאילפא אמרי ק"ו מבעל חוב ומה מחזירין אינו דין שאין מסדרין הקדש שאין נדר בערך כתיב מה ערכין מסדרין אף הקדש מסדרין ואיך הוא לנדון בבבדו הוא דאתא מה ערכין ג' גידון בבבדו אף הקדש גידון בבבדו ויסדרו בב"ח ק"ו מערכין ומה ערכין ישאין מחזירין מסדרין בעל חוב שמחזירין אינו דין שמסדרין אמר קרא ואם מך הוא מערכך הוא ולא ב"ח ואיך ה"הא עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו ויחזירו בהקדש קל וחומר מב"ח ומה בעל חוב שאין מסדרין מחזירין הקדש שמסדרין אינו דין שמחזירין אמר קרא וישכב בשלמתי וברכך יצא הקדש שאין צריך ברכה ולא והכתי' וואכלת ושבעת וברכת וגו' אלא אמר קרא ולך תהיה צדקה מי שצריך צדקה יצא הקדש שאין צריך צדקה אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו דקאי בבית הקברות של עובדי כוכבים א"ל מהו שיסדרו בב"ח א"ל גמר מיכה מיכה מערכין גבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכך גבי ב"ח כתיב וכו' ימוך אחיך

מגא קמא דמתני' דלמר מסדרין לצעל חוב דקמני אם מת אינו מחזיר לירשיו הא לו מחזיר לעולם: האי. הוא דכתיב בערכין) דריש ליה עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו שאם העריך עלמו עני והעשיר קודם שהעריכו כהן אינו נידון בהשגת יד אלא נותן ערך עשיר: ויחזירו בהקדש. העבטו עד שלשים יום: ערות

מגנין ומעלה הנאה חלה אלא הכא מודה דעבדין ק"ו למסדרין כיון דמתוקם היקש למילתא אחריתי וצ"ע דבהרבה מקומות בת"כ ובגמרא שרוצה לעשות ק"ו וסותר אותו ע"י היקש או ג"ש אם יש בכל מקום שלא נוכל להעמיד היקש או הג"ש לדי"א וא"ת דלמרינן בערכין צפרק קמא (דף ד') ראש חמור זה הקדש ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שומפין בו ולא אמר נידון כצדו בערכין פריך לה ומשני כאן צדקשי דהכא מייירי צדקשי מוצח. ר"י:

מה ערכין נידון בבבדו. פי' צקונט' דרשינן מנפשות וא"ת מה לריך קרא דמאי שנה מנוקין דאם קיטע ידו אומדין כמה הוא יפה צידו וכמה הוא יפה בלל יד וה"י יש לנו לשום כמה הוא שזה בצד שהשגת תלויה בו וכמה הוא שזה בלא ממנו דהיינו ערך כולו דאינו שזה כלום אם היה נוטל אותו אצ"ל דאמר צפרק האומר משקלי (ערכין דף י"ט): דאין שמין בערכין אומד של נזקין אלא שמין אותו כאלו היתה ידו מוכתבת לרבו ראשון ולא כמו שנטלה לגמרי דאז מתגנה העבד ושהו הרבה פחות וה"י אין שמין בצד שהשגת תלויה בו אז לא דכתיב נפשות: **מה ערכין** מחזירין מסדרין. וא"ת כיון שמסדרין ומניחין לו שיעור המפורש צמנה א"כ מה חזרה שיין דהרי מניחין לו לנגמרי כדי לרבו ומה יחזיר לו עוד ואור"ת דכשנוטל ממנו בתורת פריעון אז מסדרין אצל כשנוטל בתורת משכון דחייבי ערכין ממשכנין אותו אז אין מסדרין ושיין חזרה:

ואיך עד שיהא במכותו בו'. פירש צקונטרס דהיינו רבנן דמתני' ולפי ר"ת דלקמן דרבנן דמתניתין מצי סברי דאין מסדרין צ"ל ואיך היינו בני דאיבעיא להו מהו שיסדרו בצעל חוב אי נמי צרייתא דתנא לעיל דמסדרין: **במכותו** מתחילתו ועד סופו. למעוטי עני והעשיר וחזר והעני נותן ערך עשיר כרבי יהודה דצפרק השיג יד (שם דף ק"א):

מהו שיסדרו בבעל חוב. פסק ר"ת צספר הישר דאין מסדרין בצעל חוב דהא רש"ג דמתני' מסיק לעיל דסבר דאין מסדרין צ"ח וק"ל (צ"ב דף ט"ט). הלכה כרש"ג דמשנתנו היכא דלא פסק גמרא כמאן דפליגי עליה ולא מצינו בכל אמוראים דשמעתא שום אמורא ספרי צהדיא שמסדרין ורבה בר אבוה דאמר ליה לאליהו מהו שיסדרו בצעל חוב וא"ל גמר מיכה מערכין ורבה לר"ת דגרסינן מנין שמסדרין לצעל חוב כיון דאית ליה למאן דאית ליה גרסין בה"ג וכן נראה דאי כג' הספריים דקבצו מהו שיסדרו בצעל חוב הוה ליה למימר מסדרין שהרי הטעם לא היה שואל אלא ודאי מנין גרס ולעולם אין מסדרין ס"ל וצפ' השיג יד (ערכין ס"ט) דפליגי רבי יהודה ורבנן צעני והעשיר וחזר והעני דר' יהודה סבר נותן ערך עשיר ומפרש בגמרא דטעמא דרבי יהודה משום דכתיב ואם מך הוא עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו מכלל דרבנן דפליגי עליה דרשי הוא ולא בצעל חוב דדוקא בערכין מסדרין ולא בצעל חוב כדדריש לעיל ויחיד רבנן הלכה כרביס ויש לדחות דרשינן הוא ולא אשתו כדדרישין לעיל ועוד הביא רביה דאמר' צפ"ק דצ"ק (דף י"א) ושם ד"ה אפילו) מיינה ואפילו מן גלימא דעל כתפיה וכו' תימא דהיינו שמשפטינן אותו גלימא דאלפא זוחא ויהינן ליה גלימא אחריתא דחויא ליה הא ליכא מידי דלא חזי ליה כרש"ג דלעיל ועוד דפסיק רב אלפס צפרק צמנה שריס (שבת דף ק"א). כ"ר"ש דלמר כל ישראל בני מלכים ומינהו אמרינן התם דפסיק כ"ר"ש ולא מטעמיה ורבנן דמתני' נמי מצי סברי דאין מסדרין ומייירי